

Литовченко О. В.

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач
лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання НАПН України,
Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7334-6625>

**ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

В умовах російсько-української війни освіта зазнає втрат, водночас набуває нових сенсів і значущості.

Позашкільна освіта як невід’ємний складник системи освіти України, завдяки власній мобільності, варіативності, креативності, широкому соціальному партнерству, швидко реагує на виклики, зумовлені війною, удосконалюється з урахуванням національних пріоритетів та загальноєвропейських тенденцій, залишається затребуваною для учнів в Україні, а також тих учнів, що вимушено перебувають за кордоном.

Які і інші освітні ланки, позашкільна освіта має власні втрати, зумовлені війною: заклади позашкільної освіти (ЗПО) зруйновано чи пошкоджено внаслідок військових дій (станом на березень 2023 р. зруйновано 23, пошкоджено 138 закладів); частина ЗПО (101) перебувають на тимчасово окупованих територіях або призупинили провадження статутної діяльності (12 ЗПО в Донецькій області) [1]. Майже на 400 тис. зменшилася кількість учнів ЗПО (у 2019/2020 н. р. – 1 190 490 учнів; у 2022/2023 н. р. – 790 834 учні), що зумовлено вимушеним переміщенням за кордон і всередині країни, звільненням/мобілізацією педагогічних працівників, призупиненням освітньої діяльності у зв’язку з безпековою ситуацією тощо.

Водночас широкі міжнародні контакти, соціальне партнерство з міжнародними організаціями та європейськими партнерами, значний досвід реалізації міжнародних освітніх проєктів зумовили безпрецедентну *міжнародну підтримку* освітньої спільноти позашкільної освіти України в умовах воєнного часу.

Українські ЗПО є активними членами Європейської асоціації установ неформальної освіти (EAICY). У березні 2022 р. відбулася зустріч членів EAICY, в якій взяли участь представники всіх країн, окрім Болгарії, Казахстану та Словаччини. На засіданні учасники підтримали положення Петиції проти війни в Україні [2] та вкотре засудили варварські військові дії в Україні, які не мають нічого спільного з цінностями, баченням і місією EAICY. З цієї причини московська та петербурзька організації (росія), які декларували путінську ідеологію, були змушені вийти з асоціації. «*Slava Ukraini!*» [3]. Асоціація продовжує підтримувати українську позашкільну освіту протягом російсько-української війни, реалізує в співпраці із ЗПО актуальні проєкти [4].

Соціальне партнерство багатьох ЗПО України з міжнародними організаціями дає змогу знаходити рішення актуальних освітніх та соціальних задач в умовах широкомасштабної війни. Одним із багатьох прикладів такої співпраці є проєкт Кіровоградського обласного центру дитячої та юнацької творчості, створений у межах програми «Розвиток та підтримка молоді Кіровоградської області в умовах воєнного стану через молодіжні ініціативи та UPSHIFT», яку реалізує ГО «Задзеркалля» в партнерстві з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), за підтримки Іспанського агентства з міжнародного співробітництва в галузі розвитку. На базі Кіровоградського обласного центру створено Молодіжний центр «КОМА», а також Цифровий освітній простір від ЮНІСЕФ, призначений для навчання, дозвілля, коворкінгу, проведення тренінгів та культурних заходів. До освітнього простору приходять діти й молодь міста Кропивницького, зокрема із сімей внутрішньо переміщених осіб або ті, хто потребують комфортного простору для дистанційного навчання тощо.

Міжнародна підтримка позашкільної освіти в умовах воєнного стану є одним із чинників вирішення цієї освітньої ланкою найбільш актуальних освітніх та соціально-педагогічних задач.

Список використаних джерел

1. Статистичні дані позашкільних навчальних закладів (станом на початок 2023 року) / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». URL: <https://iea.gov.ua/diyalnist/naukovo-analitichna-diyalnist/analitika/informatsijni-byuleteni/informacziyni-byuleteni-2/>.
2. Petition we call for an immediate cessation of war in Ukraine. *European Association of Institutions of Non-formal Education of Children and Youth (EAICY)*. 2022. URL: https://eaicy.org/wp-content/uploads/2023/01/PETITION_UKRAINE_2022_03_03.pdf.
3. EAICY supports Ukraine! *EAICY*. 2022. URL: <https://eaicy.org/eaicy-supports-ukraine/>.
4. Despite the war, Ukraine will host the festival "The Taste of Independence". *EAICY*. 2022. URL: <https://eaicy.org/despite-the-war-ukraine-will-host-the-festival-the-taste-of-independence/>.